

'InZicht' licht u in over nieuwe boeken, congressen en lezingen in taalkundig Nederland en België. Vermelding in deze rubriek betekent niet dat de redactie ze aanbeveelt. Voor een zo volledig mogelijk beeld hebben wij ook uw hulp nodig. Weet u iets waarvan u denkt dat het in deze rubriek thuishoort, laat het ons dan weten. Verschijningsdata en prijzen onder voorbehoud.

Engels op de universiteit

Verengelt ons hoger onderwijs? Ja, en velen zien die ontwikkeling met lede ogen aan, maar de universiteiten zelf vinden dat ze niet meer om het Engels als lingua franca van de wetenschap heen kunnen. In opdracht van de Commissie Cultureel Verdrag Vlaanderen-Nederland (CVN) heeft de taalkundige dr. Albert Oosterhof van de Universiteit Gent uitgezocht in welke mate het Engels binnen de Nederlandse en Vlaamse universiteiten is doorgedrongen. Zijn bevindingen zijn gepubliceerd in het rapport *Het Engels voertaal aan onze universiteiten?* dat per universiteit beschrijft hoe Engels die is en wat het beleid in dezen is. Het rapport noemt het aandeel van het Engels in Nederlandse bacheloropleidingen "beperkt": meestal "enkele procenten van het aanbod", met uitschieters tot 20%. In de masterfase ligt het percentage veel hoger: 50% tot 100%. In Vlaanderen is het aanbod van het Engels "beperkt". Op bachelorniveau wordt daar vrijwel niet in het Engels lesgegeven, en in de masters wordt het enkel gebruikt "in een beperkt aantal duidelijk afgebakende opleidingen".

Het Engels voertaal aan onze universiteiten? Een inventariserend onderzoek kan als pdf gedownload worden op de website van de CVN: www.cvn.be, onder 'publicaties'.

■ VERTAALWOORDENBOEKEN SPAANS EN ITALIAANS

Eind 2005 is Van Dale Lexicografie een nieuwe reeks woordenboeken begonnen: de 'Praktijkwoordenboeken' – middelgrote vertaalwoordenboeken met zo'n 45.000 à 60.000 trefwoorden.

Deze tweedelige woordenboeken bevatten vooral het hedendaagse, gangbaardere idioom, en ze geven informatie over betekenis, uitspraak en woordsoort. Waar nodig worden voorbeeldzinnen gegeven. De delen Frans, Duits en Engels waren al verschenen, en onlangs is de reeks uitgebreid met de delen Italiaans en Spaans. Bij de woordenboeken wordt een cd-rom geleverd, waarop de complete inhoud ervan terug te vinden is.

De Van Dale-praktijkwoordenboeken N-S, S-N, N-I en I-N kosten € 49,50 per stuk (gebonden, 900 à 1100 blz.). ISBN 978 90 6648 267 8 (N-S), 266 1 (S-N), 269 2 (N-I), 268 5 (I-N)

■ NEDERLANDS OVERZEE

In de afgelopen eeuwen hebben we het Nederlands geëxporteerd naar gebieden ver weg – Suriname, de Antillen en Zuid-Afrika – en daar is men vervolgens zijn eigen gang gegaan met onze taal. De uitspraak en de zinsbouw veranderden, maar ook de woordenschat, en er ontstonden, vooral in het Afrikaans, woorden die ons Nederlanders vreemd, vertede-

rend of komisch in de oren klinken. Voorbeelden: *trompoppie* ('majorette'), *moltrein* ('metro') en *hemelbesem* ('lange slungel'). Van Dale-hoofdredacteur Ton den Boon heeft nu enige honderden voorbeelden van dit 'verbeterde Nederlands' samengebracht en verklaard in zijn boek *Beterlands* – waar behalve het Nederlands van overzee ook wat Vlaamse woorden in staan.

Beterlands. Nederlands van over de grens is een uitgave van Adr. Heinen Uitgevers en kost € 11,95 (ingenaaid, 144 blz.). ISBN 978 90 8680 066 7

■ TAAL EN DENKEN

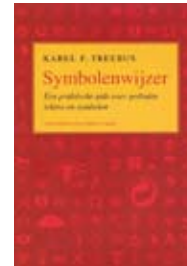

In zijn nieuwste boek, *De stof van het denken*, analyseert de vermaarde Canadese psycholinguïst Steven Pinker hoe de taal die we gebruiken zich verhoudt tot onze gedachten, of, met andere woorden, hoe ons wereldbeeld zich weerspiegelt in de taal die we spreken en schrijven. Hij onderzoekt gesprekken, grappen, conflicten, verwensingen en de namen die we onze kinderen geven, en trekt conclusies over hoe we de taal gebruiken om greep te krijgen op onze wereld. Het boek is te bestellen via de website van Onze Taal: www.onzetaal.nl/boeken.

De stof van het denken. Taal als venster op de menselijke natuur, vertaald door Judith Dijs, is een uitgave van Contact en kost € 45,- (gelijmd, 592 blz.). ISBN 978 90 254 2395 7

■ SYMBOLENWIJZER

De *Symbolenwijzer* van typograaf Karel Treebus (i.s.m. vormgever Ben van Pope-ring) is een omvangrijke inventarisatie van

tekens en symbolen op allerlei gebieden: wis- en natuurkunde, religie, magie, genealogie, muziek, cartografie en wat al niet. Behalve de symbolen en hun verklaring geeft het boek ook een geschiedenis van het

gebruik van symbolen, vaak aangevuld met interessante anekdotes en weetjes. Het boek, dat gerust een standaardwerk genoemd mag worden, is te bestellen via de website van Onze Taal: www.onzetaal.nl/boeken.

Symbolenwijzer. Een praktische gids voor gedrukte tekens en symbolen is een uitgave van Amsterdam University Press en kost € 39,50 (gebonden, 480 blz.). ISBN 978 90 5356 820 0

■ STRIPS IN DE TAALLES

Strips zijn niet leerzaam, literair gezien betekenen ze weinig en in taalkundig opzicht werken ze zelfs verarmend – dat is een geluid dat vaak te horen is. Ten onrechte, vinden de stripliefhebbers Jan Cumps en

Kurt Morissens. Hun boek *Laat ze strips lezen!* bevat een aantal vooral voor leerkrachten bestemde essays met tips en opdrachten die laten zien dat strips wel degelijk goed gebruikt kunnen worden in onder meer het taal- en letterenonderwijs.

Laat ze strips lezen! Informatie en suggesties voor school, thuis en bibliotheek is een uitgave van Acco en kost € 19,80 (ingenaaid, 192 blz.). ISBN 978 90 334 6592 5

■ KILIAAN

In 2007 werd de vierhonderdste sterfdag herdacht van de Vlaming Cornelis Kiliaan, de grondlegger van het Nederlandse woordenboek, onder meer met de tentoonstelling *Portret van een woordenaar*. De ge-

lijksnamige, rijk geïllustreerde tentoonstellingscatalogus bevat bijdragen van negen deskundigen, die ingaan op o.m. het humanistische klimaat van de zestiende eeuw, het taalonderwijs en de vroege taalwetenschap van die tijd, en de invloed van Kiliaans woordenboek op latere woordenboeken.

Portret van een woordenaar. Cornelis Kiliaan en het woordenboek in de Nederlanden, redactie Stijn van Rossem, is een uitgave van het Departement Cultuur van de provincie Antwerpen en kost € 25,- excl. porto (ingenaaid, 232 blz.). Bestellingen per e-mail: hilde.everaert@admin.provant.be.

■ DUBBELE ACHTERNAMEN

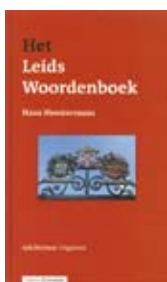

In Nederland bestaan ongeveer tienduizend dubbele, driedubbele en vierdubbele achternamen, zoals *Roland Holst*, *De Vos van Steenwijk* en *Del Campo genaamd Camp*. Al deze namen, plus tweeduid-

zende verlatijnste en vergriekste namen als *Couperus* en *Gatsonides* zijn terug te vinden in *Het dubbele namenboek*. Bovendien gaat het boek in op het hoe en waarom van dubbele namen, en op de oorsprong en ontstaansgeschiedenis van de belangrijkste en bekendste namen, inclusief anekdotes en wetenswaardigheden.

Het dubbelnamenboek inclusief Latijnse en Griekse namen. Van Van der Aa Criellaert tot Zwigtman van Noppen van C.E.G. ten Houten de Lange en A.D. de Jonge is een uitgave van Balans en kost € 34,50 (gebonden, 330 blz.). ISBN 978 90 501 8879 1

■ LEIDS

Vanaf eind zestiende eeuw streken er veel Franse, Waalse en Vlaamse vluchtelingen in Leiden neer, en het dialect van Leiden, met de karakteristieke Leidse *r* en zangerige intonatie, heeft dan ook veel Franse en Vlaamse invloeden ondergaan. Maar

ook Engelse inwijkelingen en Duitse studenten hebben het Leids helpen vormen. In *Het Leids woordenboek* heeft Hans Heestermans de Leidse woordschat vastgelegd, van

aakster ('vervelend kind') tot *zwieberre* ('ramen wassen met een zwieber'). Het boek beschrijft zo'n 1500 woorden en 500 uitdrukkingen, zegswijzen en vaste verbindingen, en gaat ook kort in op grammaticale verschijnselen en de uitspraak van het Leids.

Het Leids woordenboek is verschenen bij Adr. Heinen Uitgevers en kost € 19,95 (gebonden, 183 blz.). ISBN 978 90 8680 063 6

■ AMBTENARENATAAL

Het boek *Zullen we zwaluwstaarten?* is een uitgave van PM, een tijdschrift over en voor de ambtenarij, en is "een aanval op omslachtige, onbegrijpelijke en burocratische ambtenaren-taal". Het bevat veel

tips, achtergrondartikelen en interviews, maar de hoofdmoot bestaat uit een lexicon van circa duizend ambtelijke woorden en uitdrukkingen, van *flexibiliseren* en *flankerend beleid* tot *voorkoppelen* en *zorgpunt*.

Zullen we zwaluwstaarten? Staaltjes van ambtelijke (war)taal, onder redactie van Gert Riphagen e.a., is een uitgave van Politieke Pers en kost € 14,95 excl. porto (gelijmd, 112 blz.). Bestellingen per e-mail: office@pm.nl. ISBN 978 90 79306 01 5

■ AMSTERDAMS

Jan Luitzen is een kenner van de Amsterdamse volkstaal en de samensteller van een jaarlijks verschijnende scheurkalender met "plat-Mokumse" zegswijzen en uitdrukkingen. Voor het boek *Wie roept de jan-lik-mijn-bord-af even?* heeft hij een selectie uit deze scheurkalenders gemaakt, en die heeft hij aangevuld met stukjes over de herkomst van sommige woorden en uitdrukkingen, en hier en daar een verhaaltje.

Wie roept de jan-lik-mijn-bord-af even? Plat-Mokumse spreuken, woorden en verhalen is een uitgave van Van de Berg en kost € 12,50 (gebonden, 116 blz.). ISBN 978 90 5512 287 5

■ TAAL VOOR PROFESSIONALS

Veel mensen schrijven beroepsmatig zakelijke teksten, en er verschijnen dan ook zeer veel boeken die hen daarbij willen helpen. Zoals *Communicatietoolkit*, dat de "beginnende communicatieprofessional" een korte introductie geeft op verschillende tekstsoorten, zoals folders, brieven, toespraken en pers-

berichten, en dat uiteenzet hoe je bij het schrijven te werk moet gaan. *Tips voor tekstschrijvers* is een vergelijkbaar boek, maar het richt zich niet in de eerste plaats op beginners, en besteedt vooral aandacht aan het schrijven van wervende teksten.

Nieuwsberichten schrijven, ten slotte, gaat behalve op het schrijfproces zelf ook in op onderwerpen als nieuwswaarde en ethiek.

• *Communicatietoolkit* van Marijke de Jong. Sdu Uitgevers, € 25,95 (gebonden, 132 blz.). ISBN 978 90 12 12141 5

• *Tips voor tekstschrijvers* van Dolf Weverink. Leporello Uitgevers, € 19,90 (ingenaaid, 160 blz.). ISBN 978 90 808745 8 9

• *Nieuwsberichten schrijven* van Paul van der Bijl en Jan van Vegchel. Boom, € 15,- (ingenaaid, 96 blz.). ISBN 978 90 473 0055 7

EN VERDER

■ *Compacte spellinggids Nederlands* van Bas Hageman. Beknopt en handzaam naslagwerk dat de officiële spelling van zo'n 20.000 wat moeilijkere woorden geeft, inclusief informatie over afbreekpunten. Uitgeverij De Ramshorst, € 19,50 (gebonden, 309 blz.). ISBN 978 90 72790 27 9

■ *A Dictionary of Dutchness. From ATV to ZZP'er*. Engelstalig woordenboekje waarin Nederlandse begrippen (*Citotoets*, *inburgeren*, *Randstad*) en acroniemen (*ABN*, *IND*, *SP*) voor buitenlanders worden verklaard. DutchNews.nl, € 11,95 (ingenaaid, 96 blz.). ISBN 978 90 812327 1 5

■ *Native English for Nederlanders* van Ronald van de Krol. Eigenaardigheden en finesses van de Engelse taal en cultuur verklaard voor "Nederlanders die al behoorlijk Engels spreken". Business Contact, € 17,90 (gelijmd, 160 blz.). ISBN 978 90 470 0050 1

■ *Internationale afkortingen* van Sander Schroevers. Lexicon dat de betekenis geeft van zo'n 4000 Nederlandse, Duitse, Franse, Latijnse, Italiaanse, Spaanse en Engelse afkortingen. Kluwer (TaalAnker-reeks), € 31,50 (gelijmd, 122 blz.). ISBN 978 90 130 5017 2

In het volgende nummer

In het aprilnummer onder meer:

- goeiemoggel en andere 'catchphrases'
- interview met taalkundige William Labov